

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ruska vojna.

Iz Peterburga 13. okt. [Izv. dop.]

Jaz si ne morem misliti, da bi bilo mogoče mir ohraniti. Rusija gre v boj. To je toliko kakor gotovo in vsak dan gotovješe. Ruski narod hoče vojske. Burno je vse po njem, zamolklo se čuje klic, čuje ga car in more ga čuti. Ne da se več zadržavati slovanski čuti, in ta je, ki vleče mogočnega Rusa, otet slovanskega brata iz zatiralčeve roke Turčina barbara!

Javno mnenje ruskega naroda je bilo nad Turčijo uže od nekdanj razjarjeno. A zdaj je še bolj, odkar smo izvedeli, da Turčija, katera prej za nekaj dni nij hotela Srbiji premirja dovoliti, ponuja šest mesecev! To je posmehovanje Rusiji, pravijo tu in gorje mu bodi, kdor si upa iz svete Rusije norce delati!

Jeden največjih in najrazširjenjih naših časnikov piše na primer: „So minute v življenji narodnem, ko se taka skrajna sredstva, kakor je vojna, z vsemi strahotami in bedstvi, sprejemlje z radostjo in hvaležnostjo. To so minute višjega vzleta naroda, njegovega prosvetljenega spoznanja, da je treba žrtev, morebiti žrtev velikih, da se osvobodi svoje plemene od tujega robstva, da se reši svoja bodočnost, da se ne da potomstvu prava posmehovati se nad nami, kakor da ne bi bili dolžnosti storili. Čas rešitve je blizu! Mi verujemo da ta gromni čas nastaja. Turčija ve, in zraven nje znajo še nekatere države evropske, kaj

pomeni ruska sila, „čto značit ruskaja armija, podderžanaja vozduševljenjem nara da i obrazovanago ruskago občestva.“ Z besedo in z dejanjem — pravi Rus dalje — bode to rusko občinstvo svojej vladi pomagalo, ono bode poslalo v (turško) slovanske zemlje svojih silnih bojevcev, silnih telesno in duševno. To bode vojna s puškami, pa tudi vojna inteligencije, vojna propagande slovanske se slovansko idejo... Našega ruskega čuvstva ne vodi šovinizem, ne slavohlepje, kakor hote uveriti v tem naši protivniki. Mi vemo, kaj je to vojna, mi smo videli ta stiskani narod in njegovo trpljenje. Ali mi govorimo o neobhodnej silnej potrebi vojne, mi govorimo, ker je vojna jedino sredstvo položiti konec vstočnemu vprašanju, in povzdigniti ter okriliti slavjansko pleme, potem ko so se vsa druga sredstva izkazala slaba. Rusija ne more pozabiti svoje česti in svojega dostojanstva, ona mora povzdigniti in ustanoviti svobodo krepkega in silnega slavjanskega plemena.“

Na ta način pišejo skoro vse ruske novine, zdaj bolj čitane nego kedaj, tako govori naš narod, omikanci in neomikanci. In jaz menim, da je ta govor jassen dovelj, nij mu treba pojasnjevanja.

Brco Angležem,

kateri beračijo po Evropi za zaveznike proti Rusom, da bi varovali svojega bolnega moža Turčina, dali so pruski Nemci in sicer prav pošteno. V včerajšnjem listu smo v prvem

članku osvetili, kako so Angleži v strahih obrnili se po „Times“ do Nemčije in vpili, da le Bismark more Evropo rešiti od velike strahovite vojske, če Rusom prepove začeti jo; zveza Anglije z Nemčijo da je potem porok miru.

Na to brzo odgovarja glasilo Bismarkovo „Nordd. Allg. Ztg.“ tako-le: „Mi ne vemo(?) kako knez Bismark misli o tem vabilu, diktiranem od velicega strahu, in tudi ne, ali „Times“ izrekajo nazore angleške vlade, ali to vemo, da knez Bismark v vnanjej politiki računa z najglobočjimi čuti nemškega naroda, ki vsled tega, kako se je Anglija leta 1870 in kasneje zoper Nemčijo držala, neče zveze z Anglijo zoper Rusijo. Nemčija nema nobene koristi od tega, da bi v vzhodnjem vprašanji kri in denar žrtvovala. Mi smo leta 1870 kljubu vsem zaprekam svojo kupčijo sami opravili in tudi potem račun pisali; Anglija torej v Nemčiji ne more najti trgovinskega tovariša, ki bi bil pripravljen dobiti in izgubiti konto angleške orijentalne politike deliti.“

To je dovolj odločno, celo grobo, prav kakor se tem kramarskim Britancem odgovarjati spodobi. Iz nemškega odgovora se vidi in bere še ona jeza, ki jej Pruse davila nad Angleži, ko so ti v zadnjem vojski Francozom orožja dovažali in Nemcem polena pod noge metali. „Črez sedem let vse prav pride“ pravi naš slovenski narodni pregovor in glejte, res je še v velikej politiki.

Angleži so si vse prizadeli, da bi Rusijo osamili ali izolirali. Ali zdaj so sami izolirani.

Listek.

Pavla.

(Poslovenil F. H. Radoljski.)

V.

(Dalje.)

Ker bi pak utegnili biti Albinovo vedenje z njegovo sestričino marsikomu zastavica, zapustimo ga za nekoliko trenutij, in ozrimo se v njegovo prošlost.

Ko je bankir Linek, Pavlin oče, umrl, zapustil je dvoje otrok, sina pri petnajstih letih, in hčerko eno leto mlajšo. Colni oskrbnik, varuh teh sirot, vzela je Pavlo k sebi, Hjalmaru, njenega brata poslal je pak v kadetnico, da bi se za častnika izuril, Albin bil je tačas v devetnajstem letu in v šolskih počitnicah vedno s Pavlo skupaj.

Na ta način minoli ste dve leti, in naš mladi dijak bil je v jedenindvajsetem letu v svojo sestrično tako zaljubljen, da je vse svoje učenje in dijakovanje pozabil. Vedno je vzdihoval, pri luninem svitu sanjaril, pesmaril in

učinjal toliko bedarij, kolikor jih more učiniti le zaljubljeni dijak.

Žalibog, da naš zaljubljenec nij bil nikakoršen Adon in v svojej zaljubljenosti strašno neprijeten in dolgočasen. Humor njegov dal je prostor oni sentimentalnosti, katera je čestokrat prvi prikazek ljubezni.

A Pavla postala je divna deklica, katera je bila uže iz svoje mladosti vajena dobrikanja ljudij. S kratka: Albin zdel se jej je smešen, posmehovala se je njegovej ljubezni, norčevala se njegovej otožnosti, ter jej je sploh služil za igrato njenih šestnajstletnih ne majhenih muh. Kajti njen veliki imetek privabil je uže zgodaj množico zlatu hlepnihi snubačev.

Necega dne se naš dijak nij več zadovoljil z vzdihljeji in zaljubljenimi pogledi nego je Pavli se strastnimi besedami svojo brezkončno ljubezen naslikal.

Pavla smeji se početkom na vse grlo, potem pa prinese ogledalo, katero mu drži pred obraz, vprašaje ga:

„Moreš si vsaj za jeden trenotek domišljevat, da si želim moža tebi enacega?“

Albina žalile so te besede v naj občutljivejem kraju njegovega srca in le teško se vpraša:

„Je-li to tvoj odgovor?“

„Da, kajti zadnji, kojega bi si za moža želela, si ti. Ne zabi tega, kadar bi ti zopet na misel prišlo o svojej ljubezni fantazovati. Albin zapusti sobo; a o ljubezni nij nikdar več zinol besedice. Tri dni pozneje odpotuje zopet na vseučilišče.

Pred svojim odhodom pri zajutruku reče roditeljem:

„Domov me ne bode preje, nego da svojo nalogo dobro dovršim.“

„Kaj, ljubi sin, toliko časa te več ne vidimo?“ vpraša ga prestrašena mati njegova.

„Ne bo tako dolgo trajalo,“ odgovori Albin; „kajti dalje ne izostanem nego pol-drugo leto.“

„To se lahko reče in obljubi; a govoriti in izvršiti, to je razlika. Zadovoljen sem, če svoje učenje dovršiš v treh letih“ oglasi se oče. „Do sedaj te učenje baš mnogo nij brigalo.“

„Imate prav oče; a zdaj hočem in zgo-

Nikogar nij, da bi jim šel kostanj iz žrjavice pobirat. Ob krimskeji vojski so se Francozi žrtvovali za nje, zdaj se ne brigajo za nič. Nemčija jim je dala brco, Avstrija bode — hvala Bogu — popolnem neutralna, Italija je z Rusijo, katerej bode na strani ne le Srbija in Črna gora, temuč i Rumunija in Grška, kadar buhne kritični moment.

Jugoslovansko bojišče.

Pokoj vlada na bojišči tudi do denes, ko to pišemo. Nobene novosti o kacam večjem boji. Roko držč na meči stojita si Srb in Turek pod Deligradom z oči v oči, vsak čaka, da bi drug prijel. Srbi čakajo lahko, ker Rus za njimi stoji in njih vojska se vedno bolj uri, pa tudi z vedno večjimi dohodi ruskih prostovoljcev krepil.

Srbski minister je vladam poslal spomenico, v katerej našteva vse tiste srbske vasi in mesta, katere so divje turške vojske požgale in uničile, in nabraja, kje so turški vojniki srbske starce mesarili, srbske otroke klali in ujete srbske deklice in žene v robstvo odpeljali. Grozno je to turško vojskovanje in nevredno sedanjega veka omike in civilizacije! Srbski minister s številkami dokazuje, da so Turki v Srbiji s samim požiganjem in razdiranjem uže tri in štirideset milijonov gold. škode naredili!

Cetinjski „Glas Crnogorca“, ki nam je baš došel, obrača se v uvodnem članku proti onim novinarjem, ki mej svet trosijo laž, da Črna gora in Srbija nista složni, ali, da hoče Črna gora za kake ustopke (koncesije) na svojo pest mir skleniti, posebno iz zavisti zaradi proglašenja srbskega kraljestva. „Gl. Crnogorca“ pravi, da je to groba izmišljotina. Vse težnje kneza Nikole gredo le na to, da se ustvari to, kar srbski narod želi, in vsak zna, „šta je podiglo Srbiju i Crnu goru na ovaj krvavi rat?“ Želja osvoboditi brate izpod turškega iga in nič drugega.

Italijanski list piše o tej jugoslovanskeji vojski: Dolgo in za današnji čas čudno dolgo traja ta jugoslovanska vojna. Dve kneževini, ki imate le 600 kvadratnih milj zemlje in le pol drug milijon ljudi, napovedali sta vojno velikej državi, ki ima v Evropi Afriki in Aziji 90.352 kvadratnih milj prostora in 43.600.000

prebivalcev. Torej je prostor Srbije 90 krat manji in število prebivalcev 32krat nižje od turškega. In vendar se proti tej večini izvrstno brani srbski narod uže tri mesece v krvavem boji! To je občudovanja vredno!

Načelnik generalnega štaba srbske armade na Moravi Komarov iz Deligrada ruskim listom telegrafira, da so Srbi na turških šancah, ki so jih vzeli, našli štiri srbske vojake mrtve, katerim se je poznalo, da so jim Turki še živim grlo prerežali, oči izžgali, život razparali, odrezali genitalia in s topim orodjem glave razbili, potem pa še kakor na križ pribili jih na zemljo. General Černjajev je ukazal, da je to barbarstvo posebna komisija konstatirala, obstoječa iz doktorov angleškega, rumunskega, ruskega in srbskega. Ristič bode ali je uže naznanil oficijalno evropskim vladam, kako Turki vojujejo.

Iz Zadra se poroča, da je iz Trebinja poslani Sahir-paša Peko Pavloviča, Bilek oblegajočega, odpodil in oblegano turško mestice rešil. Ker telegram pristavlja, da na obeh krajih nij bilo mnogo izgub, menda so se Peko Pavlovičevi vstaši pred večino sovražnika sami umeknili, ali pa na resno obleganje ne mislili.

Kako strahovito delajo Turki v slovanskih deželah na jugu, kaže telegram „N. W. T.“ iz Belgrada, kamor je prišlo poročilo iz Livna v Bosni: Derviš-paša je v Glamošu letos v avgustu dal 20 kristijanov brez uzroka poklati. 14. sept. so Turki krščansko vas Kazandže napali, 26 ljudi razmesarili, nekatere može grdo in živinsko boli in klali, predno so jih usmrtili. Še zdaj tam Turki zversko divjajo zoper kristijane.

Uže več dnij so oddelki srbske vojske četovali, da bi s tem pretrgali zvezo mej Nišem pa turško armado ob Moravi. Prvi je šel na četovanje srbski major Mirković od Djunisa ob reki Djuniski gori, preko levega krila turške armade, vzel je Grevice, razdril turške mejne karaule Ravna gora in Grebačka in je šel požigaje proti turški vasi Strizava, pol ure od Prokopelj. Prišli pak so iz Niša turški ulani, ter so četo razpodili proti Zelimanji in Prestresnji na srbsko zemljo. — Druga četa pod Rusom Čermelovom pa je prodrla v gorenjo Toplico dolino in je požgala

veliko turških vasij. Četovalci so imeli tudi pogorske topove soboj in so z njimi razsuli več karaul, katerih branitelji so potem vsi pali pod srbskim mečem. A ker je bilo četovalcev le malo, bilo je preganjalcem, turškim konjikom, lahko pobiti jih večino. Čolak-Antića pa to nij ostrašilo; prodrl je iz Jankove Klisure v Kuršumlje, in je turške vasi za soboj požgal, za osveto za ona opustošenja, katera so Turki na srbskeji zemlji naredili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. oktobra.

Jutri se odpre zopet državni zbor na Dunaji. Listi poročajo, da bode nekaj ustavovernih poslancev precej v jednej prvih sej interpeliralo zaradi vzhodnjega vprašanja in če odgovor ne bode dovoljen, zahtevala bode levica, da se posvetovanje začne v zbornici o tem velikem vprašanji. Jako želeli bi bilo poslednje, ker potem se bodo vendar tudi Slovani oglasili na Dunaji, kjer pišejo zdaj kakor bi nas 16 milijonov niti ne bilo.

Ruski car je — kakor oficijozna stara „Presse“ poroča, poslal 16. t. m. iz Livadije zopet jedno lastnoročno pismo do našega cesarja. Bog daj, da bi Avstrija ali čisto neutralna ostala, ali pa vse skozi z Rusijo hodila.

V Lvovu je na volilnem shodu urednik „Pol. dziennika“ Revaković hvalil in priporočal ministra Ziemalkovskega, češ, da on več stori za Poljsko deželo, nego oni poslanci, ki opominajo vladi. Zagovarjal je tudi odruhe jude s tem, da je dejal: naš kmet se sam odira s svojo neumnostjo in neomikanostjo.

Vnanje države.

Rumunija bode kmalu posegla v slovansko vojsko pomočno vmes. „Pol. Corr.“ se iz Galaca piše, da je tamošnje mesto zdaj polno rumunske vojske. Vojni minister je tri komisije v inozemstvo poslal kupovat orožja in streliva. Ladija iz Marseille je pripeljala svinca. Tudi žito vlada skupljuje. Govori se, da bode v deželi samej 50 milijonov frankov narodnega posojila vzela. Razburjenost mej narodom je velika, da si Rumun po naturi nij vojevit človek.

Iz Berlina se telegrafira: Vladni „Reichsanzeiger“ priobčuje tekst ruske depeshe od 14. oktobra, v katerej Rusija razlaga uzroke, zakaj ne sprejema šestmesečnega premirja in hoče samo 4 do 6 tednov premirja dovoliti, katerega more, če hoče ob potrebi podaljšati.

dilo se bo kakor sem obljubil, kajti kdor ne odstopi od svoje trdne volje, ta vse premore, ker kdor hoče — ta tudi zmore.“

Albin otide. Nikdo, razven sam, nij vrjel in zaupal moči njegove volje, a tudi nihče nij vedel, ko je prisegel, da Pavla mora biti so-proga njegova.

Glavna črta značaja njegovega bilo je gorkočuteče, pošteno srce, živahen temperament in strahovita svojeglavost. Če je kaj hotel, moralo se je zgoditi, če ne letos, pa drugo leto.

Pri teh besedah ostal je tudi sedaj. Ko je poldrugo leto minulo, vrnil se je kot kandidat medicine v očetovsko hišo. A kako se je njegovo vedenje proti Pavli premenolo! Zastonj je iskala znamenja, koje bi še njegovo ljubezen svedočilo. Nasprotno! Postal je nevljuden, zdražljiv in vedno jej je njene napake očital. Neusmiljeno jih je šibal in smešil. Zdelo se je, da misli, ka nema Pavla nijedne lepe lastnosti. Cestokrat šalil se je o svojej prošli srčnej bolezni, na takov vesel način, da je Pavla mislila, vse od početka do konca bila je le šala, posebno, ker jo je ved-

no zagotavljal, da postane sigurno soproga njegova.

Minolo je zopet pol leta. Pavla, koja je pred Albinovim prihodom mislila, da častnika strastno ljubi, zapazi naenkrat, da se njene misli z grdim Albinom prav toliko pečajo, kakor z lepim in jako romantičnim častnikom.

Nij si vedela tega tolmačiti, ker se je ironičnemu Albinu vedno hudovala. Ako se ene ali druge lepe lastnosti Albinove domisli, potem vzdihne:

„Oj moj Bog!“ ko bi bil Albin toliko poetičen in ljubeznjiv, kakor je Alfred, vsaj bi ga ljubila; a kaj čem, ko je neznosno trivijalen.“

A zopet se je spomnila, kako gorko in navdušen njej je Albin svoje pesni čital, in je ovrгла sodbo, da je Albin trivijalen.

Take bile so njene duševne razmere, ko se jej je prisel Srlé, lepi in splošno čislani častnik dobrikati, in Pavla, preverjena, da odvisava vsa njena bodoča sreča od častnika, mislila je, da zdaj je dospela na vrhunec svetne sreče.

Se ve da se je Albin v enomer norčeval z Alfreda, in akoravno jo je to jezilo, morala je ipak se tega sitneža vedno spominjati.

A motila se je Pavla, ko je mislila, da je Albin več ne ljubi. V duši enaki njegovej, se utisi ne menjajo tako hitro. Vedno je še iz srca ljubil Pavlo, in upanja nij še izgubil, da si njeno ljubezen pribori. Edino to ga je vznemirjalo, če se je častnik v istini v njeno srce ukradel.

A v tako nemirnem duhu njenem, morala bi se ljubezen bolj kazati. Na to preverjenje naslanjalo se je upanje njegovo. Resno pak je sklenil le poštenih sredstev v dosego svojega cilja se posluževati. „S trdno voljo in pomočjo božjo dospem sigurno do zaželenega cilja,“ dejal je navadno Albin. „Le malodušneži in omahljivci ne upajo si ničesa doseči.“ „Hoteti je moči,“ bila je njegova prislovica, in videli bomo pozneje, se je-li ta njemu uresničila.

VII.

Drugi dan, ko je bil častnik odpotoval, sedeli sti polkovnica in Julika v malej, po

Iz **Rima** se glasi poročilo: Papež je sprejel 16. t. m. v Petrovi cerkvi 6200 španjskih romarjev. Na odgovor škofa iz Granade rekel je papež, da čestita romarjem in je naglašal moč cerkve nasproti prizadevanjem revolucije.

Iz **Madrida** javlja telegram: Škof iz Minorke je ljudskim učiteljem zabičeval, naj otrok iz protestantovskih in sploh nekatoliških družin v šolo ne pripuščajo.

Dopisi.

Iz Ljutomera 16. okt. [Izv. dop.] Imamo dve stari šolski poslopji, a v obeh nij dovolj prostora za vse razrede tukajšnje šole. Ker tudi zdravilstvenim zahtevam ne zadostujete, namenili smo se novo poslopje zidati. V ta namen gre nam najbolj na roko okrajni zastop z domoljubnim načelnikom, g. Kukovcem. Hoteli smo kupiti od njega zemljišče z stavbo, in da bi lažje kupili, nameravali smo od dveh poslopij starejše prodati. Toda, kakor čujem, v to nij dovolil deželni šolski svet. Čudno! Morda nam še tega ne bode dovolil, da si kupimo zemljišče za stavbo nove šole? — Sicer pa ne vemo, kje denarja vzeti, ko se nam stare podrtije prodati ne dopušča.

Iz savinjske doline 16. okt. [Izv. dop.] Mnogo je sicer poročevalcev iz Savinjske doline, ali pri vsem tem marsikatera važna reč ostane v tem svetu nesporočena. Prve dni tega meseca je gorela vas Topovlje pri Braslovčah. Pet kmetov je pogorelo in okolo 20 poslopij jim je zgorelo. Živino, kakor tudi skoraj vso premakljivo blago so rešili, če prav celo težko, ker so hiše s slamo krite: Več pa bi se bilo dalo rešiti, vsaj še nekatera poslopja, ko bi bili kmetje malo manj egoistični in rahločutnejši. Sodelovalo je namreč 5 gasilnih brizgalnic: Št. Pavelska, Preboska ali fabriška, Grajske vasi, Braslovška in Pozevska in prizadevali so si rešiti kar je bilo mogoče od daleč prišli ljudje mej tem ko so bližnji kmetje mirno na polju krompir kopali in mimo na „tam gori“ — „vsaj vidimo“ odgovarjali. Zdraven teh moram omeniti pa še enega Nemca, ki je bogat in ob enem agent zavarovalnice „Donau“. Tega moža je drug narodnjak poprosil naj bi s svojima konjema brizgalnico do pogorišča zapeljal. — Dobil je sledeč odgovor: Werden schon

andere genug dort sein, ich muss Wäzen anbauen geben. Ko bi bili vsi drugi takošni, bile bi lahko še druge bližnje vasi pogorele. Takošno je sočutje Nemcev do svojih sosedov Slovencev? 4 pogorelci so bili zavarovani, le tisti, pri katerem je ogenj vnel se, naj bogatejši, nij bil. Zažgal pa je neki deček, ki je v senu pod podstrešjem jajec iskal in ker nij videl, žvepljenko prižgal.

Veliko reči bi se še dalo iz Savinjske doline obelodaniti, omeniti hočem pa le splošne malomarnosti ljudstva do svojega jezika, do šol in političnega napredovanja. Jeza me je lomila ko sem iz zadnjega semnja iz Žalč v št. Peter prišel in neko mater sledeče lomastiti slišal: Ich und unzere ata zajmar na sv. Antona in Žauć aufn sejm gwest, habmar zo ajne gute krauca kauft, unzere kravca hat zo fil mlekeca, das hat unzere Mica ganc fol žehtar namolzla. Di smetana ist cvaj finger debela gwest. Po krēmah fantje pojo radi nemške pesme, ki so pri vojaci ali kje drugod v rajhu nalezli se in sicer tako napačno in grdo, da nij ne prave melodije in ne mislij, tulijo. Človeku se gabi in studi takšno prepevanje, ker pač imamo prav mične, lepo vbrane slovenske pesmice, ki bi se slovenskim fantom stokrat bolj spodobile in na poslušavce prijeten, vgoden vtis naredile.

Tudi šoli nijso prebivalci Savinjske doline preveč prijazni; ker, kakor sem poizvedel, vlada je v večjih krajih ljudsko šolo za 1, 2 in še več razredov razširila, prebivalci pa dotičnih srenj nečejo potrebnih sob za šolo in stanovanja za učitelja napraviti. Res gre sedanja leta za denar trdo, ali toliko bi se dalo na posodo prav lahko dobiti in obresti, koje bi plačevali, bi se tisočerkokrat povračali. Zapomnite si torej Žavčani in št. Pavljani. Gledé politične narodne zavesti jo je tudi le prav malo v spodnji Savinjski dolini, mej tem ko so v zgornji veliko bolj narodni, manj nemčurstvu udani in tudi njih jezik je lepši in bolj čist ptujek. — Drugi pot kaj več. (Nam bode drago. Ur.)

Iz tržaške okolice 16. okt. [Izv. dop.] (Šolske zadeve) V 19. številu „učitelja“ piše nekdo, najbrž pod izmišljenim imenom „Milan“ o pripravljalnici za učit. izobraževališče na Proseku in drugih na Pri-

morskem ter popisuje različne škode, koje tržaški magistrat ima, ker nij hotel vladi prazne sobe prepustiti. Vse razmere: osebe, učitelj, učenci in nadzorništvo omenjene pripravljalnice so mi dobro znane in radi tega se ne čudim malo, kako zamore omenjeni g. Milan nekako indirektno nadzornika mestnih ljudskih šol postopanja pri obiskovanji šol učiti, quasi trditi, da teh se učenci le „abc“ in „enkrat eden“ uče, ker glede nadzorovanja se ravno tako v pripravljalnici kakor v ljudskih magistratovih šolah postopa; glede učenja pa se še primerjati ne sme. Sicer pa jej čestitam, če je ravno tako izvenredno izvrstna, akoravno dobremu vinu kazala „nij treba“ — in za stopinjo dalje stopim. Mej drugim omenjeni gospod Milan nekako zaničljivo dosedanje učitelje sojuje, ali sodi, ker jim povprek ali vsaj večini le malo znanja privošči rekoč: Le prav malo ali nič so jim predštudije koristile in pravi da nemajo „ideje“ o učiteljstvu, da je učiteljstvo le pribežališče grešnikov njim, da nemajo veselja do stanu več, da nijso zdravi na duhu, kakor bodo prihodnji, ki iz taki pripravljalnic in novih učit. izobraževališč pridejo. No. g. Milan, jaz se pa čisto nič ne strinjam z vašimi mnenji. Kdo je vam porok, da bodo zdajšnji kandidati vedno svoje knjige prebirali, zakaj li morajo biti zdravejši na duhu nego dosednji učitelji, se kakošnimi očmi gledajo svet in kakošne ideje morejo li imeti o učiteljstvu? To je ravno tako smešno, kakor je smešna vaša trditev, da imajo veselje do stanu. Še mladenič 20 let star se le težko za stan odloči, pa bo uže 14 letni deček veselje do stanu imel! Tega le starši po sili v to šolo dajo, in ali bode ali ne pozneje veselje do učiteljstva imel, ne more zdaj še nihče sklepati ne g. Milan, ne nadzornik ne jaz. Tudi nij nikakor res, da bi bili le izjemke oni učitelji, ki so v prejšnjih časih radovoljno in z dobrimi spričevali k učiteljstvu šli. Imate pod Trstom in okolico 159 učiteljev in učiteljic skupaj, nateknite ocnike in pregledajte njih spričevala, predštudije in sedanje sposobnost pa se bodele prepričali, da nijso le z „mittelmässigom“ in iz četrte latinske ali tretje realke k učiteljstvu šli, marveč, da so nekateri celo gimnazijo, drugi 5. 6. 7. izvršili in da jim je dan dana-

evetich dišečej sobi. Deklica bila je bolj bleda nego navadno; a čelo bilo je gladko, kakor navadno. Obupno srce ležalo je mirno v svojem kotiču.

Da so pak one strune, katere so uže za njene mladosti tako milo, ljubeznipolno in upno odmevale, raztrgale se, in da so njene sanje, ko so minole, le strašno praznost, puščobo in brezkončno bolest v srcu zapustile, tega vedel nij nikdo, razven nje in Boga, kajti iz njene ponosne duše prišel nij nijeden vzdihljaj. Niti pritožba niti solza nij jej bolečine utolažila; kolika bolest in prevara, ko se je prepričala, da oni, njej toliko drag in ljubljen mladostni prijatelj, s čegar podobo je vsakako veselje zedinjala, na njegovej strani tolikrat sanjarila, vseh raznih srčnosti nij bil vreden, ker je njeno srce in bodočnost z največjo sebičnostjo zavrgel, mej tem, ko je še vedno hlinil ljubezen, katere pak uže davno nij več gojil.

„V resnici, Julika, ne umejem te,“ hučuje se polkovnica; „vedenje tvoje mi je zastavica, in nijsem vedela, da znaš biti tako svojevoljna. Menim, da bi se vendar morala z

meno, sv. jo materjo, posvetovati, preje, ko bi mi uničila mojo najljubšo nado. Navedi mi vsaj en pameten uzrok, zakaj si se z Alfredom razprla?“

„Ljuba mati, uže pred več meseci dejala sem Alfredu, da ostanem najraje neomožena, ker mi pravi vedno nek notranji glas, da ne bodeva srečna. Da sem mu pak predvčeranjem odločno izrazila svoje mnenje, je uzrok, ker sva bila sama.“

Julika reče mirno te besede in enakomérno.

„A zakaj si vse tako na skrivnem ravnala? Zakaj mi o tem uže prej nijsi ničesa povedala?“

„Zato, dobra mi mati, ker bi me vi k nasprotnemu delovanju pregovarjala ali celo silila. Oj mati, odpustite mi, če vam napravljam skrbi, a pri vas ostanem do smrti, in to je vse, česar si še na svetu želim.“

Julika poljubi materi roko.

„Resnično, hudo si me žalila, kajti uničila si mi najslajšo nado“, vzdihuje polkovnica. „In ubogi Alfred, kako mora biti nesrečen, ker je hipoma zapustil mesto in se še po-

slovil nij. Bog daj, da se mu v obupu kaj hudega ne pripeti!“

„O ne, draga mati, tega se nij bati; utolažil se bode sigurno“, odgovori Julika, a na obrazu brala se jej je notranja bolest.

„Tako misliš ti s svojim ledenim srcem; a jaz, ki poznam Alfreda in vem, kako strastno te je ljubil, jaz imam svoje misli. Bog daj, da se ne uresničijo!“ vzdihuje polkovnica.

Julika šiva in molči.

Strežaj naznani, da je prišla majorkinja s svojima hčerama. Uro pozneje vidimo goste pri čaju zbrane.

Majorkinja Stal nadomestovala je v mestu časopisje. Če se je zgodil kje kak škandal, zvedela je ona najprvo. Če sta živela dva zakonska v nemiru, bila je majorkinja prva, ki je vedela, kdaj je nastal potres. Vse zaljubljene v mestu je poznala. Komaj je kakova deklica mladeniču bojzljivo svoj „da“ izustila, in je oče zvezo dovolil, uže je bilo jej znano, še prej, ko sta se zaročila.

(Dalje prih.)

Šnji grške in latinske študije ne tako (pa vendar nekoliko) kakor drugi predmeti, kojih so se učili, koristijo in da ti gospodje še dandanašnji reči vedo in bodo vedeli in znali, o kojih v resnici iz pripravljalnic bodoči učitelji še pojma ali ideje ne bodo imeli. Morda jih radi tega zdravejše na duhu, drugačnih oči in idej imenujete ka-li? Kar je prehitro je navadno slabo. Ravno tako mislim tudi od 5 let se učečih in za učiteljstvo pripravljajočih mladenčev. Veliko jim je sicer predpisano se učiti in skoraj bi rekel, izvzeto latinščino in grščino, toliko kolikor pred dvoletnim kandidatom; ali njih vednosti so še tako plitve, da ko mladenič iz pripravljalic v učiteljsko izobraževališče prestopajo vsi, in torej tudi potem razlaganja sicer dobrih učiteljev dobro razumeti in si vtisniti ne morejo, marveč le površno nekaj ujamejo in se tako iz tečaja v tečaj skobacajo. Na ta način bo sicer pomankanju učiteljev pomagano, ali dobrih učiteljev po mojem mnenju ne dobomo — izvzeti so le posebni talenti — marveč revčkov na duhu. Prihodnost bode nas učila, kaj ne g. Milan? Mesto, da bi se pa v uže ustanovljene ali pretekle reči spuščali, pri katerih jaz nič opraviti nemam, — g. Milan ne vem — je pametnejše, da se tja ozremo, kjer je kaj popravka, poduka potreba. Pojdite v laškega muftija Boninsko dolino, poslušajte tam novoslovenščino „osel poje“, „koliko osmin ima štiri v sebi“ itd. in podajte se še dalje po drugih okoličnih ljudskih šolah, ter poročite vse natanko — če ne, bodem pa jaz si to prostost vzel, in opisal šole, učitelje, njih veselje in križe.

Domače stvari.

— (Iz ljubljanskega mestnega obč. zbora.) Vtorek 17. t. m. je imelo ljubljansko mestno svetovalstvo sejo, narečeno ob 5. po polu dne. Od 22 gospodov občinskih svetovalcev, ki spadajo k nemški večini, jih devet nij bilo prišlo, tako, da je bilo treba cele pol ure čakati, da je prišel šestnajsti (slučajno narodni) občinski svetovalec, in je moglo zborovanje pričeti se. — Obč. svetov. g. Regali je stavil na župana tri interpelacije. Prvič: zakaj mestna tržna policija pač pripusti priseljenim judom tu brez davkoplačevanja trgovati, a domačim branjevcem in prepričanim viktualij, ki davek plačujejo, brani pred 11. uro nakupovati, mej tem, ko drugi davka neplačujoči morejo prej vse prekupovati in prodajati. Drugič: kako je to, da so mestni policaji 27. sept. necega meščana zato zaprli, ker jim je na njih nemški pozdrav slovensko odgovoril; policaji v Ljubljani imajo čudno arogantno pragmatiko, da aretirajo domače ljudi zaradi slovenskega odzdrava, ko vendar kot mestni služabniki še pozdravljati pravice nemajo, nikar, da bi odzdrave terjali, kakor se njim ljubi. Tretjič: kako je to, da se je prepustila mestnemu ekonomu parcela, katera mu ne spada. — Dr. Supan poroča o prveji točki dnevnega reda, o proračunu za mestni šolski fond za l. 1877. Ali do nobenega sklepa nij prišlo — ker naenkrat je cel zbor bil postavno nezmožen sklepati, ker sta bila dva narodna mestna svetovalca (Regali in Jurčič) zbornico zapustila in nij več ostalo postavno število udov. Nemški gospodje se namreč dajo voliti, pa ne zahajajo v zbor. Čemu jim bomo mi statistovali. — (V Domžalah pri Ljubljani) bode 22. oktobra blagoslovljala se zastava

družbe veteranov. Red je ta: 21. oktobra. Po polu dne in na večer sprejem gostov, ki pridejo v Domžale. Zvečer ob 8. uri godba in umetni ogenj. Družna veselica v družbeni dvorani pri gosp. Antonu Pichlerju, gostilnica „pri novem svetu“ („zur neuen Welt“). 22. oktobra. Ob 5. uri zjutraj godba. Ob 7. uri zjutraj se vse družbe z zastavami zberó pred prostorom družbene pisarne pri gospodu Landstätterju. Ob 8. uri odhod vseh društev na prostor svečanosti v Mengeš. Ob 9. uri sprejem povabljenih gostov, ki pridejo v Mengeš. Ob 10. uri sprejem gospe zastavske kume (botre), Njih cesarske in kraljevske visokosti presvile gospé nadvojvodinje Marije Karoline; potem sv. maša, blagoslovljanje zastave, zabijanje zastavnih gvozдов (žeblov). Zastava se izroči zastavniku. Defiliranje in odhod skozi trg do grada gospodov bratov Staretovih, kjer se vse zastave shranijo. Ob 1. uri slovesni obed v salonu Staretove pivarne. Ob 4. uri odhod v Domžale, kjer se zastava shrani v družbeni pisarni. Ob 7. uri večerna veselica v družbenih prostorih v Domžalah.

— (Odlikovanje.) Ljubljanske okolice okr. glavar je v nedeljo 15. t. m. fajmoštru Horjuskemu, 84 letnemu starčku g. Jerali za njegove zasluge v pastirstvu slovesno obesil od cesarja poudarjeni zlati zaslužni križec s krono. Mnogo ljudstva jo bilo zbranega pri tej svečanosti v Horjulu, kjer odlikovanec uže 34 let župnikuje.

— (Iz Logatca) se poroča, da je višja sodnija graška tamošnjemu notarju Alb. vitezu Höffernu odvzela pravico notarstva.

— (V Trebnjem) je vlada dovolila ustanovljenje javne lekarne.

— (Rojanska čitalnica) napravi dne 22. oktobra 1876 besedo. Začetek je o 5½ uri zvečer. Program je: 1. Govor predsednika, 2. Hajdrih, „Pod oknom“ čveterospev, 3. Tombola, 4. Vašak, „Slovan“ zbor, 5. „Garibaldi“ šaloigra v 1 dejanji, 6. Družbena zabava in ples.

— (Nesreča.) V Slovenjem gradu je prišel neki mož, ko so z mlatilnim strojem mlatili, kolesu pod špice, in bil je na mestu do mrtvega zmlinčen.

— (Mrtvo dete.) Iz Celja se nam piše: 13. t. m. m. zvečer se je sprehajal tukajšnji davkarski adjunkt Florijanec na desnem bregu Savinje, pa je našel novorojeno žensko mrtvo dete. Prenesli so dete v mrtvašnico, da se uzrok smrti konstatira.

Razne vesti.

* (Iz Manhajma) je pobegnil juvelir Danijel Goldsmid, Abrahamovega rodu, pa ne sam, nego vzel je soboj tudi soprogo, svojih šestero otrok, da, celo svojega knjigovodjo in hišino. Vsi ti, razven seveda majhnih otrok, so se krive storili zadolženega bankrota. Juvelir je odnesel kake 200.000 mark vrednosti to je po našem 120.000 goldinarjev.

* (Najnovejši čudež pri telegrafu.) Nek Amerikanec, profesor Bell je znašel tak telegraf, s katerim se lahko muzikalični in vokalni glasovi pošiljajo na kolikor daleč se hoče. Igral je v Bostonu na aparat ameriškansko himno, in telegrafist iz Njujorka mu je na vprašanje, kaj igra, odtelegrafiral: „Amerikansko himno, igrate še kako melodijo“. — Kar se glasu človeškega tiče, morejo se ljudje po več tisoč milj daleč pogovarjati; vendar pa so glasovi še tako slabi, da jih h večjemu dve osobi lahko čujete. Glas ene osebe se tudi na telegrafu od onega

druge razloči. No, prišlo bode še tako daleč, da bodemo v Ljubljani slišali govore iz angleškega parlamenta.

* (Perzijski šah Nasreddin) se za svoje verske brate divjake Turke malo zmeni in rajši čas preganja z nedolžnimi burkami. Nedavno si je naročil iz Londona čoln iz kavčuka, katerega je za malo jezera v svojem parku namenil. Na njegovo milostno povelje gredó ministri in doglavniki „središča vse zemlje“ vanj, a ko so v sredi jezera, odpre se po dogovorjenji ventil, zrak gre vna in čolniček se je v cunjo zgrbančil. Tako so modrijani iz Ispahana in Širasa šli pod vodo, iz katere so bili pa se ve da takoj zlečeni. Sin solca in kralj vseh kraljev pa se je tej burki tako smijal, da še zdaj nij smeja sit.

Tujski.

17. oktobra:

svrope Florjančič iz Gradca. — Alesan iz iz Dunaja. — Krača iz Celja. — Volk iz Hrastnika. — Fontana iz Dunaja. — Pri Slonu: Schmidl iz Postojna. — Polak iz Dunaja. — Centa iz Vidma. — Steinberg iz Gradca. — Smraček iz Travnika.

Dunajska borza 18. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	30	—
1860 drž. posojilo	109	50	—
Akcije narodne banke	830	—	—
Kreditne akcije	144	90	—
London	125	50	—
Napol.	10	07	—
C. k. cekini	6	—	—
Srebro	105	—	—

Razglas.

V trgu Središče (Polstrau) je osobna obrtniška pravica za ranocelstvo izpraznjena, in nje oddaja od c. kr. okrajnega glavarstva v Ptujem do 30. oktobra t. l. razpisana. Prositelji za to mesto, s katerim so opravila cepljenja koz (osepnice) ogledovanje mrtvih, živine in mesnine združena, se na ta razpis opozorjujejo.

Od strani občine dobi marljivi ranocelnik brezplačno primerno stanovanjsko z vrtno in njivo. (319—3)

V Središču 11. oktobra 1876.

Občinski predstojnik: J. Kočevar.

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;
nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sé železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—26) Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajski cesti v Ljubljani.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetju naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.